

Turun yliopiston ilmoituskanavapolitiikka Hallitus hyväksynyt 20.1.2023

1. Yleiset periaatteet

1.1. Poliitiikan tausta ja tarkoitus

Turun yliopisto suhtautuu kaikkiin rikkomuksiin, väärinkäytöksiin ja muuhun epäasialliseen toimintaan vakavasti. Turun yliopiston eettisten linjausten, politiikkojen ja muiden toimintaohjeiden tavoitteena on varmistaa, että Turun yliopiston työntekijät toimivat organisaation arvojen ja ohjeiden mukaisesti kaikissa tilanteissa ja, että he ilmoittavat havaituista rikkomuksista tai säännösten vastaisesta toiminnasta joko organisaatiorakenteen mukaisesti tai Turun yliopiston ilmoituskanavan kautta.

Tämä politiikka määrittelee Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetussa laissa (1711/2022, myöh. ilmoittajansuojelulaki) tarkoitettujen rikkomusten ilmoittamisen ja näiden ilmoitusten käsittelyn periaatteet sekä menettelytavat. Ilmoituskanavapolitiikka tukee Turun yliopiston vastuullista toimintaa sekä lain asettamien vaatimusten noudattamista.

Turun yliopisto ei aseta ilmoittajaa vastuuseen ilmoitetun tai julkistetun tiedon hankkimisen tai sen saamisen vuoksi edellyttäen, että tällainen hankkiminen tai saaminen ei itsessään ole rikos.

1.2 Poliitiikan omistajuus ja voimassaolo

Turun yliopiston hallitus on hyväksynyt tämän politiikan 20.1.2023. Tämä politiikka tulee voimaan 1.3.2023 lukien.

Tarkentavista ohjeista päättää rehtori. Asian käytännön toteuttamisesta vastaa johdon tukipalvelut -yksikkö.

2. Ilmoituskanavapolitiikan soveltamisala

Tämä politiikka määrittää ilmoittajansuojalain mukaisten ilmoitusten käsittelyssä sovellettavat menettelytavat. Muiden kuin ilmoittajansuojalain alaisten epäkohtien käsittelyyn sovelletaan muita Turun yliopiston sisäisesti määriteltyjä menettelyjä.

Rikkomuksesta ilmoittamisella ja ilmoituksella tarkoitetaan ilmoittajan työnsä, toimensa tai tehtävänsä yhteydessä saamiaan rikkomista koskevia tietoja tai perusteltua epäilyä tapahtuneesta tai mahdollisesta lainsäädännön rikkomisesta ja ilmoituksen tekemistä tässä politiikassa kuvatulla tavalla. Ilmoittajan tulee olla työnsä tai muun sopimussuhteen vuoksi asiayhteydessä Turun yliopistoon.

3. Ilmoituskanavan järjestämisen periaatteet ja raportointi

3.1 Järjestämisen periaatteet

Ilmoituskanava on suunniteltu suojelemaan ilmoittajan henkilöllisyyttä lainsäädännön vaatimusten mukaisesti kaikissa ilmoituksen tekemiseen liittyvissä vaiheissa. Ilmoitusten käsittelystä vastaavat tähän tehtävään erikseen nimetyt ilmoitusten käsittelijät, joiden nimet tulee ilmoittaa siten, että mahdollinen ilmoituksen tekijä tietää etukäteen kenen käsiteltäväksi hänen jättämänsä ilmoitus meni.

Ilmoitusten käsittelijöiden tulee tuntea yleiset esteellisyyteen liittyvät periaatteet ja ilmoittaa tarvittaessa olevansa jäävi käsittelemään yksittäistä ilmoitusta.

Turun yliopiston sitoutuu ja varmistaa, että korkeat käytettävyyden, luottamuksellisuuden, tietosuojan ja tietoturvan periaatteet toteutuvat ilmoituskanavassa. Ilmoituskanavan teknisen ratkaisu mahdollistaa luottamuksellinen yhteydenpito ilmoittajan ja ilmoituksen käsittelijöiden välillä ilmoituksen selvittämiseksi.

3.2 Raportointi

Hallitukselle ja rehtorille raportoidaan vuosittain saapuneiden ilmoitusten lukumääristä, luonteesta sekä mahdollisista ilmoitusten perusteella suoritetuista jatkotoimista salassapitosäännökset huomioiden. Lisäksi hallitukselle saatetaan tiedoksi myös muut hallituksen tehtävien kannalta merkitykselliset tai erityisen vakavat ilmoitukset.

4. Ilmoittajien suojeleminen

4.1 Ilmoittajan suojelun edellytykset

Ilmoituskanavaan tehty ilmoitus turvaa ilmoittajalle tämän politiikan mukaisen suojelun. Suojelun edellytyksenä on lisäksi se, että ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa rikkomista koskevan tiedon paikkansapitävyyteen ilmoittamishetkellä ja että ilmoitettu rikkomus kuuluu lain soveltamisalaan.

4.2 Vastatoimien kieltö

Turun yliopisto ei kohdista rikkomuksista ilmoittavaan henkilöön vastatoimia lain ja tämän politiikan soveltamisalan ja menettelytavan mukaisesti tehdyissä ilmoituksissa. Kiellettyä on myös estää tai yrittää estää ilmoittajaa ilmoittamasta rikkomista koskevia tietoja. Kiellettyinä vastatoimina pidetään muun muassa työsuhteessa olevan henkilön työsuhteen ehtojen heikentämistä, työsuhteen päättämistä, lomautusta tai muutoin epäedullista kohtelua sen vuoksi, että hän on ilmoittanut tämän politiikan mukaisesti rikkomuksesta tai sen epäilystä tai on osallistunut ilmoittamansa rikkomusta koskevan asian selvittämiseen.

Turun yliopiston yhteistyökumppaneihin kohdistuvana kiellettyinä vastatoimena pidetään muun muassa yhteistyösuhteiden ehtojen heikentämistä, tavarantoimituksen rajoittamista tai päättämistä tai sopimussuhteen päättämistä ennenaikaisesti tai muutoin kohdistettuja kielteisiä seurauksia sen vuoksi, että yhteistyökumppani on ilmoittanut tämän ilmoittajasuojalain mukaisista rikkomuksista tai niiden epäilyistä tai on osallistunut ilmoittamansa rikkomista koskevan asian selvittämiseen.

5 Ilmoitusten vastaanotto- ja käsittelyprosessi ilmoituskanavassa

5.1 Ilmoittaminen ilmoituskanavassa luottamuksellisesti

Ilmoituskanavan kautta ilmoittaminen on luottamuksellista. Turun yliopiston ilmoituskanavassa rikkomuksista ilmoitetaan kirjallisesti, jolloin käsittelyprosessin luottamuksellisuus ja ilmoittajan suojele voidaan turvata.

Turun yliopisto ei sitoudu käsittelemään nimettömänä tehtyjä ilmoituksia eikä niiden osalta voi saada lain tarjoamaa suojaa.

Pääsy ilmoituskanavaan muiden kuin ilmoituksen käsittelyyn oikeutettujen henkilöiden osalta on teknisesti estetty.

Salassa pidettävän tiedon saanut henkilö voi ilmaista saamansa tiedon vain ilmoittajasuojalaissa määriteltyjen edellytysten täytyessä.

5.2 Epäilyistä rikkomuksista ilmoittaminen

Ilmoitus tehdään Turun yliopiston verkkosivuilta löytyvään ilmoituskanavaan.

Ilmoituksen voi tehdä ilman konkreettisia todisteita tai täyttä varmuutta siitä, onko rikkomus tapahtunut. Tahallisesti vääriä tietoja ilmoittaneen tai julkistaneen ilmoittajan on kuitenkin korvattava ilmoituksen kohteelle siten aiheuttamansa vahinko.

Turun yliopisto ei aseta ilmoittajaa vastuuseen ilmoitetun tai julkistetun tiedon hankkimisen tai sen saamisen vuoksi edellyttäen, että tällainen hankkiminen tai saaminen ei itsessään ole rikos.

Ilmoittajan ollessa Turun yliopiston työntekijä, hänen tulee arvioida, onko rikkomuksesta ilmoittaminen ilmoituskanavaan oikeasuhtaista, vai onko riittävä asian käsittelytapa esimerkiksi keskustelu oman esihenkilönsä, henkilöstöhallinnon edustajan, luottamusmiehen tai jonkun johtoon kuuluvan henkilön kanssa asian selvittämiseksi. Ilmoittajalla on kuitenkin aina mahdollisuus ilmoittaa rikkomuksesta tai sen epäilyistä ilmoituskanavan kautta.

5.3 Ilmoitusten kirjaaminen ja säilyttäminen

Ilmoittajalle toimitetaan vastaanottoilmoitus ilmoituksen vastaanottamisesta seitsemän päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus on jätetty. Mikäli ilmoitus ei selvästikään kuulu ilmoituskanavan kautta käsiteltäväksi, ohjaavat ilmoitusten käsittelijät hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ilmoittajan ottamaan yhteyttä oikeaan paikkaan. Tässä yhteydessä ilmoittajalle on selvitettävä, mitä vaikutuksia ilmoittajansuojalain soveltamisalan ulkopuolelle jäämisellä on ilmoituksen käsittelyprosessiin, ilmoittajansuojaan ja salassapitovelvollisuuksiin.

Ilmoitus poistetaan viimeistään viiden vuoden kuluttua sen saapumisesta. Muu ilmoituksen johdosta syntyvä aineisto (esim. raportit, seuraamuksia koskevat asiakirjat) säilytetään tai poistetaan Turun yliopiston arkistonmuodostussuunnitelman, tiedonohjaussuunnitelman ja tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

5.4 Jatkotoimet ilmoituksen selvittämiseksi

Ilmoitusten käsittelijät suorittavat arvion ilmoituksen sisällöstä ja kysyvät tarvittavat lisätiedot ilmoittajalta. Ilmoitusten käsittelijöiden tehtävänä on tehdä esitys jatkotoimista ja viedä jatkotoimista päättäminen lakiasianjohtajan päätettäväksi.

Jos ilmoitus edellyttää tarkempaa selvittelyä, lakiasianjohtaja päättää ilmoituksen paikkansapitävyyden selvittäjien nimeämisestä. Jos ilmoitettu rikkomus todetaan kokonaan selvitettyksi tai jatkotoimiin voidaan muuten ryhtyä ilman lisäselvityksiä, erillisiä paikkansa pitävyden selvittäjiä ei nimetä.

Rehtori voi ilmoitusten käsittelijöiden tai paikkansa pitävyden selvittäjien tekemän työn perusteella lakiasianjohtajan esityksestä päättää rikosilmoituksen tekemisestä, muun oikeudellisen vaatimuksen esittämisestä, asian saattamisesta muiden viranomaisten käsiteltäväksi tai Turun yliopiston sisäisistä hallinnollisista sanktioista.

Lakiasianjohtaja voi päättää käsittelyn lopettamisesta, kun ilmoittaja ei pyydettyäessä anna ilmoituskanavan kautta riittäviä lisätietoja. Lakiasianjohtaja voi päättää käsittelyn lopettamisesta myös silloin, kun kyse on toistuvista, samaan aihepiiriin liittyvistä ilmoituksista, jotka eivät sisällä rikkomista koskevaa merkittävää uutta tietoa verrattuna aikaisempaan ilmoitukseen, joka on käsittelyprosessin mukaisesti käsitelty.

Ilmoittajalle kerrotaan selvityksen valmistuttua tai viimeistään kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella toteutetaan.

6. Tietosuoja ilmoituskanavassa

Ilmoituksiin sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalainsäädännön säännöksiä. Tieto ilmoittajan, ilmoituksen kohteen ja muiden ilmoituksessa mainittujen henkilöiden henkilöllisyydestä ja muut henkilötiedot ovat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä. Näitä tietoja saavat käsitellä ennalta nimetyt ilmoitusten käsittelijät tai nimetyt ilmoituksen paikkansapitävyyden selvittämiseksi tarvittavat asiantuntijat.

Ilmoituskanavasta ylläpidetään myös tietosuojaan ja tietojen käsittelyyn liittyvää lainmukaista tietosuojaselostetta ja vaikutustenarviointia. Ilmoitukseen liittyviä henkilötietoja käsitellään sen ajan, kun ilmoituksella on merkitystä ilmoituksen oikeudellisen sisällön kannalta. Tarkemmat henkilötietojen säilytysajat merkitään tietosuojaselosteeseen.